

PRIX DE ROME

30 NOVEMBER 2021 JURYRAPPORT PRIX DE ROME 2021

Vastgelegd door Sophia Zürcher

De pandemie, diversiteit, feminisme, de toekomst, technologie. De vier genomineerden voor de Prix de Rome 2021, Mercedes Azpilicueta, Alexis Blake, Silvia Martes en Coralie Vogelaar, reflecteren op de huidige tijd. De jury waardeert de empathie die de finalisten daarbij tentoonspreiden; een gevoeligheid voor de sociale, politieke en technologische kwesties die spelen.

Opvallend zijn de vele samenwerkingen; met dansers, zangeressen, werkplaatsen, acteurs, geluidsontwerpers, archivariissen, et cetera. Overtuigend laten de finalisten de kracht zien van netwerken van samenwerkingen. Deze kunstenaars werken multidisciplinair en weten zich te omringen met de juiste experts en mensen om tot veelzeggende kunstwerken te komen.

Daarbij is veel aandacht voor vakmanschap; alle mogelijkheden van dramaturgie, de weefmachine, technologie of storytelling worden volledig benut. De jury plaatst wel een kanttekening bij de tendens die ze bij alle finalisten opmerkt om (te) veel lagen aan het werk toe te willen voegen, wat niet altijd bijdraagt aan de kracht van het werk. De kunstenaars hebben desalniettemin enorme inspanningen geleverd in hun installaties. Dit leidt tot een prachtige tentoonstelling om doorheen te lopen, zoals een van de juryleden het verwoordde.

Mercedes Azpilicueta

De jury vindt *Potatoes, Riots and Other Imaginaries* van **Mercedes Azpilicueta** een prachtige installatie. Tapijten en wandkleden zijn momenteel in trek in de hedendaagse kunst, maar Mercedes Azpilicueta weet daar een hoogst originele draai aan te geven. Met een attitude die voortkomt uit een traditie van protest zet zij een bijna punkachtige collagetechniek om in een jacquardgeweven tapijt. De jury is onder de indruk van het complexe kleurenpalet.

Het vertrekpunt van het project is weliswaar heel specifiek voor de stad waarin ze nu woont, maar de ideeën die ze over de positie van de vrouw in de maatschappij en over arbeid demonstreert hebben universele zeggingskracht. Azpilicueta koppelt op charmante en humoristische wijze haar vertrekpunt – het Aardappelproer (1917) in Amsterdam – aan mondiale en persoonlijke geschiedenissen. Hiervoor heeft zij uitgebreid archiefonderzoek gedaan, waarbij zij onder meer nauw samenwerkte met het Jordaanmuseum dat is gehuisvest in een verzorgingshuis. Naast archiefmateriaal dat verwijst naar huishoudelijk werk, 'koffiepicksters' en 'meisjes van de fabriek', verwerkte ze ook persoonlijke foto's van de vrouwenprotestbeweging #NiUnaMenos in Latijns-Amerika en haar eigen familiefoto's in de collage.

Het tapijt heeft niet één verhaallijn, maar biedt dus verschillende ingangen om het werk te gaan bekijken. De jury is enthousiast over de manier waarop Azpilicueta laat zien dat we best een beetje stoutmoedig met de geschiedenissen om kunnen gaan, een 'plastische' omgang zoals zij zelf zegt.

PRIX DE ROME

Het wandkleed is neergezet als een decorstuk, gecombineerd met witte kledingstukken die er als kostuums omheen hangen, en een soundscape van geroddel en geluiden van naaimachines, ritsen, klittenband of verzonden iMessages. De jury is vooral onder de indruk van de sculpturale aanwezigheid van het tapijt, dat aan een zijde gedrapeerd is alsof de geschiedenis er zichzelf deconstrueert. De jury is benieuwd waar dit project zich nog verder naar uit zal strekken.

Alexis Blake

Omdat de performance *Rock to jolt [] stagger to ash* van **Alexis Blake** slechts vier keer wordt uitgevoerd, vindt de jury het jammer dat niet alle museumbezoekers deelgenoot kunnen worden van een performance die zij zelf als ongelooflijk expressief heeft ervaren.

Blake verdiepte zich in klaagzangen als uiting van rouw, een actueel onderwerp want door de pandemie hebben mensen veel verloren. De kunstenaar onderzocht de klaagzang vanuit een feministisch standpunt als protestmiddel. Dit leidde haar helemaal terug tot de antieke oudheid, toen de klaagzang als kunstvorm werd verboden. Tot zwijgen brengen is een vorm van onderdrukking – van de stem, maar ook van de emoties.

Blake deed onderzoek naar verschillende periodes in de geschiedenis, naar vormen en gebruiken die konden leiden tot lichamelijke expressie – want dat is wat een klaagzang doet; het brengt wat binnenin zit ongecensureerd naar buiten. Hoe mensen dat doen wordt bepaald door gender, ras, sociaaleconomische positie, seksualiteit en andere invloeden die Blake harmonieus weet samen te brengen in een klassieke dramaturgie die uitstekend wordt uitgevoerd.

Naast de performance richtte Blake ook een tentoonstellingszaal in met de geur van verval. In deze zaal, die zou moeten uitnodigen tot reflectie, kunnen bezoekers een krant meenemen met achtergrondinformatie. De jury geeft echter de voorkeur aan de overweldigende emotionele kracht die de performance in het trappenhuis had, ruim boven de lege tentoonstellingsruimte. Het is cruciaal dat je Blake's optreden niet alleen intellectueel kunt begrijpen, maar ook fysiek kunt voelen. Uit de performance blijkt hoe goed Blake de principes beheerst van het overbrengen van emotie. Daarbij weet zij alles uit de resonerende ruimte van het trappenhuis te halen, en voegt zich in een traditie van kunstenaars die deze monumentale museumtrap voorheen in bezit namen.

Silvia Martes

Silvia Martes vangt bij uitstek de huidige tijdsgeest. Haar film *To Confirm That You Are Not a Robot, Place a Check in the Box Next to "I'm Not a Robot"* vormt de meest directe reactie op de ethische dilemma's en problemen waar COVID-19 ons mee confronteert.

Haar afrofuturistische film speelt zich honderd jaar in de toekomst af, in 2121 wanneer een van de protagonisten, Silvia genaamd, het eeuwige leven heeft gekregen door een vaccinatiefout. Zij is de laatste mens op aarde. Zij heeft geen vrienden meer over, maar maakt soms een afspraak met een non-binaire robot die kampt met schuldgevoel over de destructie die de technologie teweeg heeft gebracht in de levens van mensen. In deze dystopie komt ook nog een orakel aan bod en divers archiefmateriaal over onder meer rouw,

PRIX DE ROME

hallucinaties en terugspoelende golven. Zij verwerkt elementen die intrinsiek verbonden zijn aan een onderzoek naar haar wortels en de koloniale geschiedenis van Nederland.

Martes doet alles zelf; ze zet in scène, ze filmt en monteert. Zij schrijft geen productieplan of storyboard, maar krijgt een idee en werkt vanuit daar intuïtief verder. Dat leidt tot een vrije film. Met name de beginscènes waarin Martes haar familieleden direct in beeld brengt, raakten de juryleden. De jury is onder de indruk van de visuele stijl van de fictieve scènes die ze zelf opnam en herkent in Martes een groot scenograaf.

De jury waardeert hoe zij met haar polemische film tot het hart van deze tijd tracht te komen en de ambigue ethische complexiteit ervan wil vastleggen.

Coralie Vogelaar

In de interactieve geluidsinstallatie *Interpersonal Biofeedback Apparatus Encoding Cardiac Fluctuations* van **Coralie Vogelaar** kunnen drie deelnemers plaatsnemen en met sensoren hun hartslag in beeld brengen. In tegenstelling tot de populaire wearables die veel informatie weglaten, zie je hier precies de hartslagvariëteit. Het maakt je bewust van wat er in je lichaam doorgaans ongemerkt gebeurt.

Die hartslagen en de intervallen genereren geluid, bijvoorbeeld van getik of gekras op de keramieken elementen van de installatie, of het geknars van piepschuim. De keramieken sculpturen, die zijn afgeleid van de onderdelen van een mensenhart, zijn geplaatst in een klinische laboratoriumsetting – inclusief het felle licht zoals je het kent van de medische praktijk.

Vogelaar beheerst haar technieken uitstekend en de jury noemt haar installatie conceptueel steekhoudend. De jury waardeert hoe zij mensen met verschillende expertises bij elkaar weet te brengen, van de medewerkers van Sundaymorning@ekwc tot de sensorexpert.

Veel interactieve werken staan volledig in dienst van mensen, maar de installatie van Vogelaar maakt soms ook zelf geluid, als een zelfstandig organisme waar je je letterlijk aan kunt verbinden door een sensor op je oorlel te plaatsen. De jury herkent in Vogelaars technologie een poëtisch gebaar: Vogelaar verbindt de harten van drie museumbezoekers die elkaar mogelijk niet kennen en niet met elkaar praten, maar wel elkaars hartslag kunnen zien en horen en samen klanken voortbrengen.

Uitslag

De juryleden hebben veel waardering voor alle presentaties. De jury heeft besloten om de Prix de Rome 2021 uit te reiken aan Alexis Blake vanwege haar vlekkeloze performance in het trappenhuis van het museum. Daarbij wil de jury pleiten voor verdere verspreiding van (of fragmenten van) de registratie van de performance, zodat het in andere ruimtes en geesten kan doordringen. De jury was onder de indruk van de tot in details uitgewerkte, aangrijpende en memorabele performance.

PRIX DE ROME

Jury

Ann Demeester

Amira Gad

Antonio Jose Guzman

Samuel Leuenberger

Viviane Sassen

Voorzitter zonder stemrecht: Eelco van der Lingen

Juryverslag door Sophia Zürcher